

**Stanovisko odboru zahraničně politických analýz a plánování Ministerstva zahraničních věcí  
k “Průběžné zprávě o plnění DKRVO a čerpání podpory” Ústavu mezinárodních vztahů  
za rok 2019**

Stanovisko k sebehodnotící zprávě Ústavu mezinárodních vztahů (dále jen ÚMV) zpracoval odbor zahraničně politických plánování a analýz MZV (OZAP) v souladu s „*Manuálem pro provádění hodnocení výzkumné organizace v působnosti rezortu MZV ČR*“ (schválen Vědeckou radou MZV, dále jen VR, v roce 2018). Jeho členění kopíruje rozvržení dokumentu ÚMV. Navazuje tudíž na strukturu hodnotících formulářů, jež mají vyplnit členové VR: celkem 18 kritérií pokrývajících všech 5 modulů dle M17+. Na úvod jsou však shrnuty nejpodstatnější závěry stanoviska OZAP integrující dílčí analýzy.

Tyto obecnější závěry jsou psány s vědomím, že v hodnocení za 2018 (které bylo poprvé provedeno dle M17+ v plném rozsahu všech 5 modulů za zapojení panelů RVVI) obdržel ÚMV výsledné zařazení mezi výzkumné organizace provádějící excelentní výzkum v mezinárodním kontextu (škála A). Tímto prestižním zařazením byla současně nastavena laťka pro hodnocení v letošním roce, tj. za rok 2019, kdy navíc byla navýšena institucionální podpora od MZV.

## **I. ZÁKLADNÍ BODY STANOVISKA OZAP**

**I.1 *Sebehodnotící zpráva ÚMV je vyhotovena v souladu s požadavky a je podložena relevantními konkrétními daty a údaji, u některých kritérií se dokonce jde nad požadavky M17+.*** Užitečné jsou v tomto směru z.j. tabulky s informacemi o výstupech výzkumu, jež nejsou (zatím) k dispozici, což se týká především modulů 1 a 2.<sup>1</sup> ÚMV nevynechává žádný z podstatných aspektů hodnocení. Ty body (kritéria), jež dle mínění OZAP vyžadují dílčí upřesnění, jsou uvedeny samostatně (viz níže). Jako celek však sebehodnotící zpráva jednoznačně splňuje požadavky M17+ a naplňuje svůj účel.

**I.2** OZAP oceňuje, že ÚMV, evidentně poučen průběhem a výsledky loňského hodnocení, se dostatečně věnuje ***aspektům, které jsou významné relevantní pro činnost MZV*** (nejen z pohledu poskytovatele): společenská relevance, prezentační aktivity a popularizace zahraniční politiky a v neposlední řadě soulad výzkumu s ***platnou Koncepcí výzkumu MZV na léta 2017-2021 a DKRVO (a tudíž poskytnutou IP)***.

**I.3** Zvýšení IP vyjednané MZV pro loňský rok mělo umožnit další dlouhodobý rozvoj aplikovaného výzkumu v nových prioritních oblastech. ÚMV se této problematice věnuje zj.ve vazbě na K18, OZAP je však toho názoru, že ***by mělo být detailněji popsáno, jak byly prostředky využity a jaké jsou plány nových center – požadujeme doplnit.***

---

<sup>1</sup> Zde je zodpovědná RVVI, což též bere v úvahu metodika MZV (i hodnotící formuláře „odladěné“ v loňském roce).

I.4. Ze zprávy vyplývá, že došlo k doložitelnému progresu v modulech 1 a 2, t.j. v kritériích, která budou v příštích letech kritická pro udržení stávajícího excelentního hodnocení ÚMV (AREZ). Existuje nicméně potenciál pro další systematický rozvoj excelence.

I.5 Zpráva dokládá, že se zlepšila spolupráce mezi ÚMV a MZV (ad hoc analýzy, policy papers, výzkumné zprávy atd.) a vzájemná komunikace. OZAP tento závěr potvrzuje.

I.6 Z hlediska společenské prospěšnosti výstupů hodnocené VO je významné, že se její pracovníci s nasazením a na profesionální úrovni věnují vzdělávání a prezentaci zahraničně-politických témat (organizování a účast na veřejných diskuzích, využití médií a sociálních sítí) - tato činnost je významným doplněním aktivit veřejné diplomacie a PR poskytovatele. Stále však existuje prostor pro zlepšení (to uvádí SWOT analýza zpracovaná ÚMV – viz též dále).

I.7 OZAP vítá zahrnutí poměrně podrobné SWOT analýzy. Zároveň je toho názoru, že některá konstatování lze zpochybnit. V pasáži „hrozby“ se v téměř 50% případů zmiňují dopady možných finančních restrikcí – na tomto místě je třeba konstatovat, že MZV prosadilo pro rok 2021 (a též ve střednědobém rozpočtovém výhledu) podstatné – v pořadí již druhé - **zvýšení IP. Ta za poslední 2 roky kumulativně narostla o cca 1/3. OZAP má tudíž za to, že je naopak potřeba připravit udržitelný a věrohodný program rozvoje instituce s vědomím dodatečných prostředků**, aby bylo možné doložit jejich účelné využití. Dále máme za to, že při popisu silných stránek ÚMV se v několika případech zbytečně variuje reference na to, co označuje za robustní a multioborovou znalostní základnu.

I.8. OZAP zaznamenal rozšíření sítě partnerství ÚMV (domácích i zahraničních) a zapojení jeho pracovníků do týmů mimo tuto VO. Jde o správnou cestu, po které je však potřeba pokračovat (to souvisí i s konstatováním o malém povědomí o ÚMV, jež sebehodnotící zpráva sama označuje za jednu ze slabých stránek).

I.9. Přínosem je též zpracování přehledů o grantech a finančních zdrojích činnosti ÚMV. OZAP však požaduje doplnění přehledů o pracovních úvazcích (a jejich genderové vyváženosti) a nástin plánu rozvoje lidských zdrojů (ve vazbě na zvyšující se IP – viz též výše).

1.10 OZAP nepovažuje za nutné, aby sebehodnotící zpráva vysvětlovala náležitosti a principy hodnocení, neboť ty jsou určeny příslušným usnesením vlády ČR (M17+) a výše uvedenou metodikou MZV. Předpokládá se též, že hodnotitelé jsou s nimi dostatečně seznámeni (v loňském roce byl za tímto účelem uspořádán seminář).

## II. KOMENTÁŘE K JEDNOTLIVÝM KRITÉRIÍM HODNOCENÍ

### Modul 1 – kvalita vybraných (excellentních) výstupů výzkumu (hodnotí RVVI)

#### **KR 1: konkurenceschopnost a originalita výstupů VO a jejich přínos k poznání v daném oboru**

Data uvedená v příslušné pasáži vhodně ilustrují rozsah a kvalitu výstupů ÚMV (zaznamenaných v RIVu i ostatních). OZAP souhlasí s poukazem na to, že udělené „známky“ jsou v posledních letech vyšší, než je průměr oboru (political science). To bylo ostatně také jedním z důležitých důvodů, proč ÚMV dosáhl za rok 2018 na hodnocení v nejlepší kategorii „A“.

### Modul 2 – výkonnost výzkumu (hodnotí RVVI)

#### **KR 2: výkonnost VO měřená počtem a kvalitou výstupů**

#### **KR 3: výstupy výzkumu VO zaznamenané v mezinárodních databázích, WOS**

*Mutatis mutandis* výše řečené platí také v případě KR2. OZAP sdílí důraz na nárůst „policy papers“ a dalších obdobných výstupů.<sup>2</sup> Zvýšení výzkumné činnosti ÚMV ve prospěch resortu je dlouhodobým požadavkem MZV a jeho naplňování na tak vysoké úrovni zaslouží ocenění (viz I.5 a dále KR 4).

### Modul 3 – společenská relevance

#### **KR 4: aplikovatelnost výstupů výzkumu VO v praxi, včetně výstupů zpracovaných na základě dlouhodobé koncepce rozvoje VO**

OZAP potvrzuje zřetelný nárůst zpracovaných policy papers, policy briefs, souhrnných výzkumných zpráv a dalších relevantních výstupů aplikovaného výzkumu. Jakkoliv – v obecné rovině – podporuje argumentář ÚMV, že by neměly být opomíjeny ani výstupy výzkumu základního, považuje potenciální dopady za málo prokazatelné a vyhodnotitelné (patří spíše do modulů 1 a 2). Za důležitou formu výzkumu ÚMV ve prospěch MZV do budoucna považuje OZAP řešení projektů TA ČR, ve kterých resort působí jako odborný gestor a uživatel výsledků (BETA 2), popř. tzv. aplikační garant (ÉTA). Tato forma by měla být v následujících letech využívána minimálně na dosavadní úrovni (viz též KR 16).

#### **KR 5: relevance výstupů výzkumu VO pro budování znalostního základu zahraniční politiky**

Úkoly pro ÚMV při budování expertízy v zahraniční politice jsou formulovány v platných koncepčních dokumentech. Aby byly tyto činnosti dlouhodobě udržitelné a efektivní, měly by být co nejtěsněji navázány na každodenní aktivity odborů MZV. Pandemie COVID přinesla zásadní změny do aktivit, které tradičně měly podobu odborných seminářů, konferencí a workshopů atd. Je zřejmé, že tyto nástroje - dříve nejčastěji používané pro budování znalostního zázemí, navazování partnerství, networking a v nejobecnější rovině pro projekty veřejné diplomacie - budou v příštích letech odlišné. Bude to mít dopad na spolupráci MZV a ÚMV. OZAP proto doporučuje, aby těmto posunům, jež nejsou jen prozatímním *ad hoc* řešením, ale též příležitostí do budoucna (s potenciálem zasáhnout a motivovat mnohem větší publikum), byla věnována

---

<sup>2</sup> Jelikož takové analýzy či briefingy (zaměřené na konkrétní témata a zpracované mj. pro potřeby MZV) – nejsou zadávány prostřednictvím standardního projektového/grantového řízení (např. TAČR), nelze je zahrnout do tzv. riovských bodů. Tato skutečnost byla jedním z důvodů, proč byla na MZV kritéria hodnocení M17+ upravena v roce 2018 tak, aby poskytla co nejuplněnější obraz činnosti ÚMV – viz též modul 3 (zj. KR4).

pozornost, byť to nemusí být přímo v sebehodnotící zprávě. OZAP kvituje vydávání zvláštního newsletteru pro českou zahraniční službu, jež bylo zahájeno v hodnoceném roce. Doporučuje, aby probíhající hodnocení (a navazující jednání VR) bylo využito pro diskusi nad jeho obsahem a zaměřením.

#### **KR 6: popularizace výsledků**

ÚMV se pokouší více využívat sociální sítě. Tato aktivita je zásadně důležitá, OZAP se nicméně domnívá, že navzdory zlepšení v roce 2019 ve srovnání s rokem 2018 existuje prostor pro další úsilí. S ohledem na význam této problematiky a závěry jednání poslední VR doporučujeme ÚMV *zpracovat stručný plán zacílení aktivit na sociálních sítích na klíčové cílové skupiny* (nemusí být součástí sebehodnotící zprávy).<sup>3</sup>

#### **KR 7: participace VO na posilování znalostního zázemí pracovníků MZV a vzdělávání širší odborné veřejnosti (semináře, přednášky, workshopy)**

V návaznosti na poznámky uvedené ke KR 5 doporučujeme zamyslet se nad podobou prezentačních akcí do budoucna (včetně velkých konferencí a seminářů). ÚMV by měl intenzivněji spolupracovat s MZV (OZAP, OVD, KO) při naplňování cílů veřejné diplomacie a jednotné prezentace. Jako kriticky významné se jeví obnovení autority komentářů, analýz a interpretací zahraničně-politického dění založených na ověřených faktech a datech. MZV a ÚMV by měly - v těsné spolupráci a promyšleně - komunikovat význam mezinárodních mechanismů a multilaterálních principů pro řešení naléhavých výzev dneška (climate change, bezpečnostní hrozby atd.) a aktivně usilovat o propojení domácí debaty s mezinárodním kontextem.

OZAP podporuje závěr ÚMV, že by dále měla být rozvíjena spolupráce s DA MZV (jež tuto spolupráci iniciovala). Mohlo by jít o přípravu diplomatů avšak z.j. o posilování znalostního zázemí pracovníků resortu.

#### **KR 8: zapojení VO do činnosti expertních skupin a poradních orgánů**

OZAP zaznamenal aktivnější zapojení pracovníků ÚMV do expertních a poradních orgánů doma i v zahraničí, nicméně doporučuje tímto směrem vyvinout další úsilí na základě připraveného plánu.

#### **KR 9: podpora zřizovatele při přípravě akcí a projektů s výzkumnou a vzdělávací dimenzí**

ÚMV profesionálně a efektivně spolupracoval při organizování velkých akcí pod patronací MZV, včetně velkých konferenčních projektů. S ohledem na výzvy pandemie a na - zřejmě trvale - změněné prostředí je vhodné se zamyslet nad podobou angažmá obou partnerů do budoucna (viz též KR 5).

#### **KR 10: příspěvek VO k vysvětlování zahraničněpolitických témat mezi činiteli podílejícími se na jejím formování a pro veřejnost**

OZAP souhlasí se sebehodnotící zprávou, že novým úkolem ÚMV je zapojit se aktivně do činností definovaných v jednotné koncepci prezentace ČR v zahraničí. Vyzdvihuje úkol aktivizovat komunikaci směrem k činitelům podílejícím se na formování zahraniční politiky (poslanci, veřejní představitelé) a její percepci (žurnalisté, blogeri, influenceri atd.)

---

<sup>3</sup> Posouzení dopadů nové vizuální identity je mimo rámec obsahového hodnocení výzkumných výstupů ÚMV, proto se těmto záležitostem stanovisko OZAP nevěnuje.

### **KR 11: kvalita spolupráce a komunikace VO s MZV ČR**

Spolupráce MZV a ÚMV je realizována zejména zpracováním výstupů aplikovaného (policy) výzkumu navázaného na resortní výzkumné priority, ale též při řešení projektů účelové podpory, ve kterých je MZV odborným gestorem a uživatelem (TA ČR BETA 2) nebo aplikačním garantem (TA ČR ÉTA). Sebehodnotící zpráva uvádí, že v roce 2019 se jednalo celkem o 44 výstupů.<sup>4</sup> ÚMV dále poskytoval další *ad hoc* výstupy, konzultace a podklady. Spolupracoval při přípravě řady veřejných akcí od velkých konferenčních projektů (Černínské bezpečnostní fórum, Prague European Summit, XI. Mezinárodní sympozium: „Česká zahraniční politika“, „Interkulturní dialog“) po bilaterální fóra (-slovenské, -izraelské, -izraelské inovační, -francouzské, -ruské). OZAP je toho názoru, že obecně lze konstatovat, že **úroveň vztahů mezi poskytovatelem a VO se za hodnocené období dále zlepšila**, především díky častější komunikaci ÚMV s OZAP a s vedoucími pracovníky dalších úseků MZV. To se také pozitivně projevilo v průběhu poslední VR, kde proběhla věcná debata o prioritách výzkumu pro potřeby MZV.

### **KR 12: kvalita spolupráce a komunikace VO s partnery mimo MZV na národní úrovni**

### **KR 13: kvalita spolupráce a komunikace VO s partnery mimo MZV na mezinárodní úrovni**

### **KR 14: rozsah mezinárodní spolupráce (počet společných projektů, konferencí, seminářů, „field research“ atd.)**

### **KR 15: Mobilita výzkumníků VO (domácí a zahraniční)**

Sebehodnotící zpráva uvádí, že v roce 2019 expandovala spolupráce ÚMV s ostatními VO, akademickými pracovišti, think tanky a nevládními organizacemi. Z pohledu OZAP však přetrvává imperativ rozvíjet dlouhodobá partnerství s relevantními zahraničními subjekty.

Naléhavým úkolem pro celou českou diplomatickou a akademickou obec je **posílení zastoupení v nadnárodních institucích a organizacích**. Výše uvedené analogicky platí pro mobilitu pracovníků: OZAP doporučuje zmapovat využití dotačních titulů pro tyto účely i mimo veřejné zdroje ČR.

### **KR 16: schopnost získat financování z externích zdrojů domácích i zahraničních, zejména prostřednictvím grantů**

Poskytovateli se v posledních letech daří podstatně navyšovat IP, což je základem dlouhodobé stabilizace a rozvoje ÚMV. Přesto je zřejmé, že účelové prostředky mají nadále být zásadním příspěvkem. Rovnováha obou zdrojů je podstatná pro udržení excelence. Dle sebehodnotící zprávy se meziročně podařilo účelové prostředky (včetně zahraničních) **navýšit o 5 mil Kč** (z necelých 17 mil. Kč na necelých 22 mil. Kč). **To je dle mínění OZAP jednoznačný úspěch**. Bylo (spolu-) realizováno 5 projektů GA ČR, 6 projektů TA ČR, 2 projekty Horizon 2020. Dále zejm. 3 projekty veřejné diplomacie MZV, 2 projekty OPZ (MPSV), 1 projekt

---

<sup>4</sup> Jednalo se o tyto projekty: Vyhodnocení možných variant budoucího vývoje evropské integrace (TIRVMZV702), Aktuální výzvy mezinárodního práva (TIRVMZV814), Vývoj a pilotní ověření metod pravidelného komplexního hodnocení české zahraniční politiky (TIRVMZV701), Migrace z oblasti Blízkého východu, subsaharské Afriky a Asie: Geopolitické a bezpečnostní souvislosti, důsledky a doporučení pro ČR (TL01000432) a Zvyšování personálního zastoupení České republiky v mezinárodních organizacích (TL01000544).

OP VVV (MŠMT), 1 projekt Erasmus+, 1 projekt z Visegrad Funds a projekty podpořené z Norských fondů, Nadace Anny Lindh a NATO PDD.

### Modul 5 – strategie a koncepce

#### **KR 17: přiměřenost, kvalita a realizovatelnost dlouhodobé koncepce rozvoje VO ve vazbě na Koncepci výzkumu MZV**

Je správné, že sebehodnotící zpráva uvádí do souvislosti DKRVO s reformní koncepcí vedení ÚMV (RE:INSTITUTE), která stanovuje devět oblastí: reforma struktury a procesu, navýšení lidských zdrojů, vytvoření moderního pracovního prostředí, posílení vztahu s MZV ČR, vyhledávání nových zdrojů financování, budování mezinárodního profilu, rozvinutí spolupráce s domácími institucemi, zavedení informačního managementu a komplexní revize vnější komunikace. Tyto cíle jsou navázány na **Koncepci výzkumu MZV na léta 2017–2021**. OZAP má za to, že by v příštím hodnocení (tj. za rok 2020) mělo být detailně popsáno, jak se daří reformní procesy konkrétně naplňovat, čímž bude z tohoto hlediska připravena cesta pro vyhodnocení samotné koncepce (jež bude v daném roce aktualizována).

OZAP sdílí názor ÚMV (viz příloha sebehodnotící zprávy), že některé cíle DKRVO byly příliš detailně formulovány a VO neumožňují potřebnou flexibilitu. Podporuje tedy návrhy ÚMV pro VR uvedené dílčí cíle vhodně modifikovato.

#### **KR 18: rozvoj výzkumných kapacit VO ve vztahu k potřebám MZV a kvalita jejich řízení**

OZAP bere na vědomí, že na základě zvýšení IP bylo v ÚMV založeno **Centrum governance nových technologií (GET)** a „*položeny základy pro založení nového výzkumného programu studia politiky na Blízkém východě a v Africe*“, který bude integrován do zastřešujícího výzkumného **Centra studia globálních regionů**. Sebehodnotící zpráva zároveň uvádí, že IP bude využita pro personální posílení (4 nové pracovnice). OZAP v této souvislosti žádá o doplnění, jak budou úvahy navázány na činnost nových center, ev. z jakých zdrojů bude činnost nových center a programů financována, aby byla dlouhodobě udržitelná. OZAP uvítá podrobnější informaci o tom, jak vedení ÚMV plánuje využít navýšení IP pro personální stabilizaci a expertní posílání zj. ve směru definovaných výzkumných priorit (dle platné DKRVO).

### III. SWOT ANALÝZA

Stanovisko k vybraným zásadním bodům SWOT analýzy je uvedeno v bodě kapitole I. OZAP současně požaduje rozvést příležitosti, které jsou dány – dalším – podstatným navýšením IP pro roky 2021+ (resp. vybudování příslušných výzkumných kapacit).

Zpracoval: PhDr. Ing. Petr Kaiser, tajemník VR

Schválil: PhDr. Jan Šnidauf, ředitel OZAP, M.A., místopředseda VR